

Memoriu

26 ianuarie 2004

În atenția:

Partenerilor în proiectul de păstrare a memoriei Comunității Evreiești din Oradea:

D-nul Petru Filip, Primar al orașului Oradea

D-nul Andrei Luncan, Arhitect Șef al orașului Oradea

D-nul Dr. Aurel Chiriac, Director al Muzeului Țării Crișurilor

D-nul Felix Koppelman, Președinte al Comunității Evreiești din Oradea

D-nul Sivan și D-nul Benedek, Federația Comunităților Evreiești, București

De la:

Fundația Familiei Lempert (FFL)

Comitetul Director, Păstrarea Istoriei Comunității Evreiești din Oradea

Consilierii proiectului

Subiect:

Păstrarea Istoriei Comunității Evreiești din Oradea: Modificări aduse Planului Original

=====

De ce să facem modificări?

FFL și comitetul director al proiectului s-au consultat cu diverse grupuri și persoane fizice, inclusiv cetățeni ai orașului Oradea în cursul recente vizite din noiembrie, și am ajuns la concluzia că (1) unele aspecte ale planului inițial pot duce la întârzieri și la rezultate incerte și (2) s-ar putea ca prioritățile planului original să nu se potrivească așa cum ar trebui cu prioritățile Comunității Evreiești din Oradea, precum și cu cele ale emigranților orădeni din întreaga lume.

În ultimele cinci, luni am comunicat intens cu părțile interesate. Ținând cont de ceea ce am

învăța, acum lucrăm la modificarea planificării noastre,.

Suntem încrezători că noul nostru plan va satisface mai bine interesele tuturor părților, incluzând în primul rând și înainte de toate, interesele tuturor partenerilor noștri din Oradea și, într-un sens mai larg, cetățenii orașului Oradea. Avem acum o înțelegere mai exactă a acelor interese, pentru fiecare dintre parteneri, și avem încrederea că planul nostru revăzut, din cauză că este mai fezabil și mai divers, va obține mai multă susținere (atât morală cât și financiară) din partea unor organizații și persoane fizice din America de Nord, Israel și Europa.

O mai bună reflectare a nevoilor susținătorilor noștri

Întâlnirile de la Oradea, noiembrie 2003

D-nul Primar Filip și D-nul Arhitect Șef Lunčan - - așa cum rezultă din însemnările întâlnirilor (întocmite de FFL în noiembrie 2003), D-nul Primar Filip a făcut următoarele observații: deciziile cheie trebuie făcute de finanțatorul proiectului, adică FFL; trebuie clar precizate scopurile și ce se așteaptă de la proiect; proiectul monumentului va trebui să fie aprobat de Comisia de Urbanism; Inspectorul Șef al Inspectoratului Județean pentru Cultură va fi implicat în proces; orașul poate ajuta în găsirea unor firme de construcții locale.

Lideri ai Comunității Evreiești – pe lângă D-nul Koppelman, ne-am mai întâlnit cu D-nul Sivan și D-nul Benedek de la Federația din București.

Membrii ai Comunității Evreiești, aparținând tuturor celor trei generații.

Ziariști din Oradea și alți cetățeni.

“Oameni de pe stradă” – am luat în jur de 15 interviuri, cele mai multe în limba română, de la persoane, inclusiv cupluri, pe străzile Oradiei. În cadrul interviurilor am pus întrebări legate de proiectele noastre. A existat un consens în privința faptului că un nou monument pentru cinstirea Comunității Evreiești este o acțiune importantă și valoroasă.

Articole și reportaje în mijloacele mass media locale (ziare, radio, TV)

Întâlniri avute la Muzeului Memorial al Holocaustului din SUA, Septembrie- Octombrie 2003

Ne-am întâlnit cu directori departamentelor de Studii Avansate, Colecții și Evidențe.

Programul adresat emigranților orădeni, în derulare din octombrie 2003

Programul nostru se adresează emigranților din America de Nord, Israel și Europa.

Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA a trimis la 600 de supraviețuitori din Oradea existenți în evidențele lor scrisoarea noastră cuprinzând eforturile făcute de noi.

Am trimis mesaje e-mail la 170 de emigranți pentru a discuta despre proiectele noastre.

Pagina noastră de Internet (www.nlempert.org) a funcționat din noiembrie anul trecut și până în prezent a avut 1.600 de vizitatori.

Pe lângă cei patru membri ai comitetului director, avem patru consilieri oficiali ai proiectului și în ultima vreme au fost și alte persoane care s-au interesat activ de progresele noastre.

Eforturile noastre au fost prezentate de mass media din Israel: au apărut două articole în presă și un reportaj la televiziunea israeliană.

Am realizat o bază de susținere puternică pentru scopurile noastre printre emigranți orădeni; cu toate că există diferențe de opinii cu privire la elementele specifice și prioritățile planului nostru, există un consens total în ceea ce privește scopul nostru de a ajuta la păstrarea memoriei Comunității Evreiești din Oradea într-un mod care să contribuie la creșterea interesului din partea conducătorilor și ai cetățenilor orașului.

Modul nostru de gândire a fost influențat și de faptul că în perioada 13-15 mai 2005 va avea loc un eveniment important, și anume întâlnirea Emigranților Evrei Orădeni.

Rațiunile ce stau la baza Planului Modificat

Planul original al memorialului nu se potrivește bine cu nevoile și prioritățile constatate

Părțile interesate, atât în România cât și în afara ei, consideră că există căi mai bune pentru păstrarea Comunității Evreiești și a memoriei ei decât concentrarea resurselor disponibile spre un nou monument. Am discutat și am aflat multe despre diverse priorități, ca de exemplu: renovarea Sinagogii Ortodexe; oprirea deteriorării Sinagogii Neologe; crearea unui muzeu/centru educațional prin care să se asigure o înțelegere mai profundă a istoriei și culturii relevante.

Amplasamentul aprobat pentru monument naște controverse

Am fost bucuroși să aflăm de decizia Consiliului Local (27 aug., 2003) prin care a aprobat amplasamentul din apropierea Parcului Bălcescu, care a fost propus de D-nul Luncan și despre care noi am spus că ar putea fi ideal. Totuși, pe parcursul întâlnirilor pe care le-am avut la

Oradea (10-12 nov., 2003), au ieșit la iveală numeroase și diverse temeri. Am aflat că:

Federația Comunităților Evreiești din București nu consideră construcția unui nou monument în Oradea ca fiind un proiect de o maximă prioritate în comparație cu alte nevoi care au legătură cu Comunitatea Evreiască de acolo.

În timp ce în cadrul Comunității Evreiești sunt numeroși susținători ai ideii unui nou monument în orașul lor, mulți dintre ei nu consideră amplasamentul aprobat ca fiind ideal. Au fost exprimate următoarele temeri: existența în apropierea amplasamentului a unor locuri precum un stadion și grădina zoologică fac ca acesta să nu fie corespunzător, comiterea unor acte de vandalism fiind, de asemenea, amintită ca o posibilă problemă.

Unii și-au exprimat părerea că un amplasament mai central pentru un nou monument ar servi mai bine interesele turistice și de relații publice. Posibile alte amplasamente amintite au fost unele zone din apropierea Sinagogii Neologe; cele două zone din interiorul Parcului Bălcescu propuse de D-nul Luncan în luna mai 2003; alte posibile amplasamente ce urmează a fi identificate.

Concursul de proiecte s-ar putea să nu producă un rezultat mulțumitor într-un interval de timp realistic

Am analizat în profunzime fezabilitatea organizării unui concurs de proiecte și șansele unui rezultat satisfăcător într-un interval de timp realistic.

Studiind procesul concursului de proiecte pentru crearea unui monument care să comemoreze viețile pierdute pe 9 septembrie 2001 la New York, am constatat că un astfel de concurs poate fi un proces complex, costisitor și dificil, care să aibă ca rezultat proiecte de care mulți susținători să fie nemulțumiți.

Am luat legătura și cu persoane de la Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA și am aflat despre experiențele lor în domeniul concursurilor de proiecte. Și în acest caz am auzit despre exemple de concursuri care au produs dezamăgire și controverse, însoțite de întârzieri considerabile și depășiri de costuri.

Care este menirea planului modificat?

Să îndeplinească cerințele declarației de misiune (vezi anexa pentru declarația de misiune)

Să atragă mai multă susținere (morală și financiară) decât planul curent.

Elemente ale planului modificat

Aprobări

FFL lucrează cu consilierii și antreprenorii săi la anumite aspecte ale planului monumentului și la alte planuri prezentate mai jos și dorim să prezentăm materialele realizate (planuri, încadrarea în timp, bugete, specificații tehnice, etc.) spre aprobare fiecăruia dintre partenerii noștri. În viziunea noastră, propunerile noastre trebuie să servească nevoile *fiecăruia* din partenerii noștri și, ca urmare, trebuie să primim aprobare pentru fiecare din aceste proiecte pentru a putea merge mai departe.

Memorialul Nou

Finanțare

FFL are în vedere acoperirea tuturor cheltuielilor legate de proiectarea și construirea noului monument. Înțelegând prioritățile exprimate de Comunitatea Evreilor din Oradea și opiniile exprimate de emigranți orădeni, FFL nu are în vedere strângerea de fonduri pentru acest proiect; ea își va concentra eforturile de strângere de fonduri spre beneficiul altor elemente ale planului (vezi mai jos).

Proiectare și Construcție

FFL, în colaborare cu Comitetul Director (CD) și consilierii proiectului, este în plin proces de finalizare a unor propuneri de proiecte care au fost întocmite de FFL și designerii săi, artiști grafici, și consultanți, inclusiv arhitecți și ingineri. Rezultatele acestor eforturi se vor materializa în specificații tehnice, planșe, vizualizări grafice și 3-D și materiale anexe, care vor fi prezentate pentru evaluare partenerilor din România. Dorim să prezentăm aceste materiale partenerilor noștri în Oradea, în cadrul unor întâlniri pe care am dori să le planificăm la o dată convenabilă în luna aprilie a acestui an. Speranța noastră este să obținem acordul partenerilor noștri cu privire la proiect și să începem discuțiile cu privire la construirea monumentului de către firme recomandate de D-nul Primar Filip, conform celor discutate în cadrul întâlnirii recente pe care am avut-o cu Domnia sa.

Amplasament

După cum am mai menționat, amplasamentul propus de oraș, lângă Parcului Bălcescu, cel care a

fost cerut de către FFL și aprobat de Consiliul Local, se dovedește a fi sursa unor controverse care rezultă din faptul că este aproape de anumite alte locuri și din temeri legate de acte de vandalism.

Întreținere și siguranță

Deoarece s-au formulat unele temeri cu privire la întreținerea și siguranța noului monument, am dori să știm propunerile fiecăruia dintre partenerii noștri cu privire la modul de a asigura protejarea activă a lucrării.

Timp de execuție

În viziunea noastră, noul monument va fi terminat până în luna mai 2005, sau, cel puțin, se va ajunge până la acea dată la un punct care să permită tăierea panglicii de inaugurare.

Centru Educațional/Muzeu

Descriere

În ultimii ani, s-au purtat discuții, în care au fost implicate atât persoane fizice cât și instituții din România, despre crearea unui centru educațional și a unui muzeu; FFL a discutat recent cu directorii ai Muzeului Memorial al Holocaustului din SUA (USHMM) despre ideea creării unui muzeu bine dotat și a unui centru educațional care să prezinte (a) istoria comunității evreiești din Oradea, de la începuturile ce au avut loc cu sute de ani în urmă și până în ziua de azi, și, într-un sens mai larg, (b) istoria comunității evreiești din întreaga Transilvanie și Românie.

Data fiind constituirea recentă a comisiei internaționale pentru stabilirea istoriei reale, precum și contextul rezultat în urma unor alte evenimente recente, considerăm că este un moment excelent pentru realizarea acestui proiect în Oradea.

USHMM a confirmat că va susține eforturile noastre prin oferirea de materiale și informații pentru noul centru educațional. În momentul de față, căutăm modalități de a lua legătura cu Yad Vashem, muzeul Holocaustului din Ierusalim. Suntem convinși că și Yad Vashem ne va ajuta să strângem materiale pentru noul centru educațional.

Despre proiectul centrului educațional am discutat cu D-nul Koppelman și D-nul Chiriac în cadrul întâlnirilor avute în noiembrie 2003.

Finanțare

FFL va acoperi cheltuielile legate de pornirea acestui proiect, inclusiv costurile legate de furnizarea de materiale pentru funcționarea centrului în primele 12 luni și cele legate de strângerea de fonduri în aceste 12 luni.

Am dori să discutăm cu partenerii noștri despre cum ar putea fi finanțată funcționarea instituției pe termen lung.

Conținut/exponate

FFL are în vedere constituirea unui “consiliu de administrație” care va fi format din istorici recunoscuți și specialiști. Vom contacta și cere ajutorul D-nei Dr. Terez Mozes, al Prof. Randolph Braham și Dr. Radu Ioanid, cu care ne-am consultat și până în prezent. Vom lua legătura și cu alte persoane, ca de exemplu Elie Weisel, precum și cu instituții importante, ca de exemplu USHMM, Yad Vashem, Bnai Brith, ADL, etc.

Ne vom consulta și cu lideri orădeni, inclusiv cu reprezentanți de seamă ai cultelor religioase, artiști, reprezentanți ai lumii academice, etc.

Sediu

Am discutat despre posibilitatea de a renova și transforma sinagoga de pe Str. Independenței, care este în prezent închiriată de o societate comercială, într-un muzeu/centru educațional. Aceasta ar putea fi un sediu corespunzător pe termen lung; renovarea ei și transformarea ei în mod corespunzător face obiectul unui proiect costisitor și de durată, proiect în care FFL ar putea să fie partener dar aceasta ar fi obiectul unui pachet separat de planuri și proiecte.

Suntem deschiși față de eventualele propuneri ale partenerilor noștri cu privire la alte sedii, care ar putea adăposti Centrul temporar, pe perioada cât sediul permanent pentru el este pregătit pe baza aceluia pachet separat de planuri și proiecte.

Timp de execuție

În viziunea noastră, numeroase elemente ale noii instituții vor fi realizate până în mai 2005.

Burse educaționale

Despre ce este vorba?

Am dori să lucrăm cu partenerii noștri și cu Universitatea din Oradea la întocmirea unui ghid privind acordarea a cel mult patru burse. Scopul acestora ar fi promovarea unei înțelegeri mai profunde a rolului locuitorilor evrei în istoria orașului Oradea și a Transilvaniei, în general, și diseminarea acestei înțelegeri prin sistemul educațional și prin mijloacele mass media.

Patru burse

Propunerea noastră prevede înființarea a unui număr total de patru burse de un an (cu posibilitate de extindere pentru încă un an), după cum urmează:

Două burse pentru profesori de studii sociale sau de istorie care predau în prezent în Oradea, unul la nivel de clase primare, iar al doilea la nivel de liceu

O bursă pentru un student la universitate sau pentru unul care urmează studii postuniversitare

O bursă pentru un student de liceu în ultimul an

Finanțare

FFL va acoperi cheltuielile legate de pornirea acestui proiect, inclusiv costurile aferente bursei pentru primele 12 luni ale programului și pentru strângerea de fonduri în aceste 12 luni.

Propuneri privind pașii următori

Le cerem partenerilor noștri să analizeze ideile cuprinse în acest plan revăzut și să ne transmită întrebările și sugestiile în scris, direct nouă, sau prin D-nul Viorel Lascu, care este reprezentantul nostru.

După ce am căzut de acord în privința aspectelor generale și după ce v-ați exprimat aprobarea privind pornirea proiectelor, am dori să planificăm o vizită la Oradea în luna martie sau aprilie pentru a discuta detalii, specificații, bugete, derularea în timp, etc, cu privire la fiecare din cele trei elemente.

În acel moment vom fi pregătiți să facem primele investiții în fiecare dintre programe, prin canale financiare corespunzătoare, pentru ca lucrurile să poată demara la Oradea.